

RAKVERE VALLAVOLIKOGU

OTSUS

Sõmeru

25. september 2024 nr 152

Rakvere valla tuuleparkide ja nende toimimiseks vajaliku taristu kavandamise kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine

Varudi Tuulepark OÜ (registrikood 16530042) ja OÜ Männiku Teravili (registrikood 12459364) esitasid 29.05.2024 taotluse Rakvere vallas kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu (edaspidi KOV eriplaneering) algatamiseks tuuleparkide ja nende toimimiseks vajaliku taristu rajamiseks.

Vastavalt taotlusele hõlmab planeeringuala ca 3,7 km² suurust maa-ala Rakvere valla põhja osas. Vastavalt planeerimisseaduse (edaspidi PlanS) § 96 lõikele 31 teavitas planeeringu koostamise korraldaja tuulepargi rajamiseks KOV eriplaneeringu algatamise taotluse saamisel avalikkust esitatud taotluse sisust ja võimalusest esitada samasisuline taotlus. Täiendavaid taotlusi ootas Rakvere Vallavalitsus kuni 05.08.2024. Samasisulise taotluse esitas 28.06.2024 OÜ Irbeni (registrikood 10310434, OÜ Utilitas Wind tütarettevõtte) ja 02.08.2024 Sustainable Investments OÜ. Vastavalt taotlustele hõlmab planeeringuala ca 2541 ha suurust maa-ala Rakvere valla idaosas.

KOV eriplaneeringu koostamise eesmärk on valida tuuleparkide ja nende toimimiseks vajaliku taristu (sh elektriühendus liitumispunktiga) püstitamiseks sobivaimad asukohad planeeringualal (asukoha eelvaliku koostamine) ning seejärel, kas määrata valitud asukohtades ehitusõigus ning lahendada muud PlanS § 126 lõikes 1 nimetatud asjakohased ülesanded (detailse lahenduse koostamine) või võimalusel loobuda detailse lahenduse koostamisest ja kehtestada KOV eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse alusel, kui puuduvad välistavad tegurid tuulepargi edasiseks kavandamiseks projekteerimistingimustega (PlanS § 95¹). Asukoha eelvaliku teostamisel lähtutakse keskkonnaningimustest ja -piirangutest ning kavandatava tegevuse keskkonnamõjust, asustuse paiknemisest, kohalikest huvidest ja väärtustest, tuulepargi püstitamise tehnilistest ja majanduslikest eeldustest ning teistest asjakohastest kriteeriumidest, mida tuleb arvesse võtta tuuleparkide püstitamiseks sobivate alade valikul. Tuulepargi püstitamiseks sobiv ala peab arvestama erinevate kehtivate väärtuste ja piirangutega, kuid olema ka sobilik ja tasuv tuulepargi rajamiseks.

Planeeringuala suurus ei tähenda, et taotlejad eeldaks, et tuuleparke õnnestub püstitada kogu planeeringuala ulatuses. Tõenäoliselt ja sõltuvalt keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH), uuringute ja planeeringumenetluse tulemustest koonduvad võimalikud arendamiseks sobilikud alad konkreetsetesse piirkondadesse planeeringuala sees.

Seni on Eestis uuritud tuuleenergeetika arendusvõimalusi peamiselt Lääne-Eestis ning saartel ja Eesti merealal. Majandus- ja kommunikatsiooniministerium saatis 01. juunil 2021 kohalikele omavalitsustele kirja seoses tuuleenergeetika kavandamisega kohaliku omavalitsuse tasandil.

Pöördumises rõhutati omavalitsuste rolli taastuenergia arendamisel, et saavutada ühiseid riiklikke eesmärke. Oluline on elektri varustuskindluse parandamine ning majanduse elavdamine seoses uute investeeringutega. Varasemalt oli riigikaitseliste kõrguspiirangute tõttu tuuleparkide arendamiseks sobilik üksnes väike (14%) osa Eesti maismaast. 2019. aasta novembris ning 2021. aasta kevadel Vabariigi Valitsuse poolt tehtud otsusega, investeerida riigikaitseliste kõrguspiirangute leevendamisse vabastati põhimõtteliselt riigikaitseliste kõrgusepiirangutest enamik (>60%, >27 000 km²) Mandri-Eesti territooriumist. Eelnev võimaldab kaaluda ning hinnata ka tuuleparkide ja selleks vajaliku taristu püstitamist Eesti mandriosas aladel, mida varem perspektiivseks pidada ei saanud, sh Rakvere valla territooriumil.

PlanS § 95 lõike 1 kohaselt koostatakse KOV eriplaneering olulise ruumilise mõjuga ehitise püstitamiseks, kui olulise ruumilise mõjuga ehitise asukoht ei ole üldplaneeringus määratud. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 01.10.2015 määruse nr 102 „Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekirja“ punktist 4 on olulise ruumilise mõjuga ehitiseks tuulepark Vabariigi Valitsuse 26. juuni 2003. a määruse nr 184 „Võrgueeskiri“ tähenduses, mis koosneb vähemalt 30 meetri kõrgustest elektrituulikutest. Tuulepark on eelnimetatud määruse „Võrgueeskiri“ § 2 lõike 19 tähenduses omakorda mitmest elektrituulikust ning elektrituulikuid omavahel ja neid liitumispunktiga ühendavatest seadmetest, ehitistest ning rajatistest koosnev elektrijaam.

Lääne-Viru maakonnaplaneeringuga 2030+ (kehtestatud riigihalduse ministri 27.02.2019 käskkirjaga nr 1.1-4/30) tuuleparkide rajamiseks eelistatud alasid ei kavandatud. Planeeringu kohaselt aga ei välistata tuuleparkide rajamise võimalust, kui tuuleparkide kavandamisel peetakse kinni maakonnaplaneeringu seletuskirja peatükis 5.7.3 „Taastuenergia“ toodust.

Maakonnaplaneeringu seletuskirja peatükis 5.7.3 „Taastuenergia“ on selgitatud, et tuuleenergia tootmiseks sobivaid alasid on maakonnas vähe, kuna rannikualal, kus tuuletingimused on kõige soodsamad, on looduskaitsest tulenevad piirangud. Lisaks ei pruugi tuulepotentsiaalilt sobivad tuuleenergia arendusalad olla realiseeritavad riigikaitselistel põhjustel. Lääne-Viru maakonnaplaneering ei välista tuuleparkide kavandamist, kuid sel juhul tuleb sobivust tõestada konkreetse asukohavaliku ja keskkonnamõju strateegilise hindamisega. Samas peatükis on esitatud tingimused, millega tuleb tuulepargi planeeringute koostamisel arvestada. Seega KOV eriplaneeringuga Lääne-Viru maakonnaplaneeringu 2030+ muutmise vajadus eeldatavasti puudub.

Lääne-Virumaa arengustrateegia aastateks 2023-2035 peatükis 3.2.8 „Looduskeskkond ja kestlik keskkonnakasutus“ on kirjas, et Lääne-Virumaa arengu seisukohalt tuleb teha mitmeid väga olulisi otsuseid, mis seonduvad maavarade, tuumaenergia ja taastuvate energiaallikate (päike, tuul, vesi) kasutuselevõttuga, mille tarvis on oluline leppida kokku maakasutamise tingimustes, samuti viia läbi mõjude põhjalik hindamine ning saavutada olukord, et kompenseeritakse kohalikule kogukonnale häiringud, mis tekivad kohalike ressursside ärihuvides kasutamise. Arengustrateegias on konkreetselt välja toodud, et tuleb võtta kasutusele senisest enam päikese- ja tuuleenergiat ning tagada taastumatute loodusvarade säästlik kasutamine.

Tuulegeneraatorite jaoks sobilikud asukohad tuleb määrata koostöös vallaga nende püstitamist huvitatud isiku poolt eelnevalt teostatud uuringute baasil. Hetkel kehtivate Sõmeru valla üldplaneeringu (20.07.2006 määrus nr 21) ja Rakvere valla üldplaneeringuga (21.04.2010 määrus nr 4) tuuleparkide püstitamiseks sobivaid alasid määratud ei ole. Üldplaneeringute kehtestamise ajal puudus teave nende rajamise vajadusest.

Haldusreformi järgselt moodustunud Rakvere valla üldplaneering on algatatud Rakvere Vallavolikogu 17.10.2018 otsusega nr 59 ning on jõudmas vastuvõtmise eelsesse kooskõlastamise ja arvamuse andmise etappi.

Koostamisel oleva Rakvere valla üldplaneeringu seletuskirja peatükis 4.2.3.1.2 „Tuulepark“ on kirjas, et käesoleva üldplaneeringuga on nähtud Rakvere valda ette kaks potentsiaalset tuulepargi ala. Eelistatud on tuulepargi rajamine üldplaneeringus planeeritud tuulepargi aladele.

Väljaspool planeeritud tuulepargi ala on tuulepargi rajamine võimalik läbi kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise. Käesoleval hetkel kattuvad esitatud taotlused osaliselt Rakvere valla uue koostamisel oleva üldplaneeringu eelnõu järgse planeeritud tuulepargialaga.

PlanS § 95 lõike 7 kohaselt on KOV eriplaneeringu menetluse esimeseks etapiks ehitise asukoha eelvaliku tegemine.

Eriplaneeringu algatamise eesmärk on valida tuulepargi (k.a ühendus liitumiskohaga) ja tuulepargi toimimiseks vajaliku taristu püstitamiseks sobivaim asukoht (asukoha eelvaliku koostamine) ning edasi kas: a) määrata valitud asukohas tuulepargi ja taristu ehitusõigus ning lahendada muud PlanS §126 lõikes 1 nimetatud asjakohased ülesanded (detailse lahenduse koostamine) või b) võimalusel loobuda detailse lahenduse koostamisest ja kehtestada KOV eriplaneering asukoha eelvaliku otsuse alusel, kui puuduvad välistavad tegurid tuulepargi edasiseks kavandamiseks projekteerimistingimustega (PlanS §951).

Tulenevalt eelnevast ja arvestades, et üldplaneeringu kehtestamise järgselt tuleks ehitusõiguse saamiseks koostada täiendavalt eraldi detailplaneeringud, on KOV eriplaneeringu algatamine eesmärgi saavutamiseks efektiivne ja riiklikest arengueesmärkidest tulenevalt põhjendatud.

Juhul, kui KOV eriplaneeringut ei asuta ellu viima kehtestamisest viie aasta jooksul, kaotab planeering vastavalt PlanS § 122 lõikele 4 kehtivuse.

PlanS § 96 lõike 2 punktide 1-4 kohaselt ei algatata KOV eriplaneeringu ja KSH koostamist eelkõige juhul kui algatamine on ilmselges vastuolus üldplaneeringuga ja on ilmne, et algatava planeeringu elluviimine ei ole tulevikus võimalik. Samuti siis, kui selleks on muu ülekaalukal avalikul huvil põhinev põhjus või planeeringu koostamise korraldaja eelarves puuduvad vahendid planeeringu koostamise, koostamise tellimise ja mõjude hindamisega kaasnevate kulude kandmiseks ja planeeringu koostamisest huvitatud isik selliseid kulusid ei kannata.

KOV eriplaneeringu koostamisest huvitatud isikud on vallale esitatud taotlustes kinnitanud valmisolekut sõlmida PlanS § 4 lõike 21 kohane leping, et kanda KOV eriplaneeringu tellimise ning erinevate mõjude hindamisega, sealhulgas uuringute läbiviimisega seotud kulud.

PlanS § 95 lõike 5 ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 33 lõike 1 punkti 2 kohaselt on KOV eriplaneeringu koostamisel KSH läbiviimine kohustuslik. KeHJS § 35 lõike 2 alusel algatatakse KSH selle vajadust põhjendamata, eesmärgiga KOV eriplaneeringu kui strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasneva olulise keskkonnamõju tuvastamine, alternatiivsete võimaluste väljaselgitamine ja ebasoodsat mõju leevendavate meetmete väljapakumine.

KOV eriplaneeringu ja KSH koostamise algataja on Rakvere Vallavolikogu (Kooli 2, Sõmeru alevik, Rakvere vald, e-post: vallavalitsus@rakverevald.ee, telefon 329 5944).

KOV eriplaneeringu koostamise ja KSH läbiviimise korraldaja on Rakvere Vallavalitsus (Kooli 2, Sõmeru alevik, Rakvere vald, e-post: vallavalitsus@rakverevald.ee, telefon 329 5944).

Algatava KOV eriplaneeringu koostaja ja KSH läbiviija leidmiseks viiakse läbi vastav hankemenetlus.

KOV eriplaneeringu kehtestaja on Rakvere Vallavolikogu (Kooli 2, Sõmeru alevik, Rakvere vald, e-post: vallavalitsus@rakverevald.ee, telefon 329 5944).

Tulenevalt eeltoodust ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõikest 1, planeerimisseaduse § 95 lõigetest 1, 2, 5, 6 ja 9, § 96 lõigetest 1, 4 ja 6 ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lõike 1 punktist 2 ning arvestades Varudi

Tuulepark OÜ (registrikood 16530042) ja OÜ Männiku Teravili (registrikood 12459364), OÜ Irbeni (registrikood 10310434, OÜ Utilitas Wind tütarettevõtte) ja Sustainable Investments OÜ esitatud taotlusi:

1. Algatada Rakvere valla tuuleparkide ja nende toimimiseks vajaliku taristu kavandamise KOV eriplaneeringu ning KSH (sealhulgas asjakohaste mõjude hindamise) koostamine koos vajalike uuringute läbiviimisega. Planeeringuala hõlmab Rakvere valla territooriumist ligikaudu 420 ha. Planeeringuala asukoht ja piir on esitatud otsuse lisas.

2. Rakvere Vallavalitsusel viia läbi vajalikud hankemenetlused KOV eriplaneeringu koostaja ja KSH läbiviija leidmiseks.

3. Rakvere Vallavalitsusel sõlmida huvitatud isikutega lepingud kõigi KOV eriplaneeringu koostamiseks vajalike kulude katmiseks (sealhulgas keskkonnamõju strateegiline hindamine, asjakohaste mõjude hindamine, uuringute läbiviimine ja eriplaneeringu koostamine).

4. Kohaliku omavalitsuse või kohaliku kogukonna saadav hüvitis või kasu kavandatavast arendusest lepitakse kokku planeeringu koostamise käigus enne KOV eriplaneeringu kehtestamist.

5. Rakvere vallal ei ole kohustust välja ehitada planeeringukohaseid rajatisi, sealhulgas avalikuks kasutamiseks ette nähtud teid ja sellega seonduvaid rajatisi, haljastust, välisvalgustust ning tehnorajatisi. Planeeringukohaste rajatiste väljaehitamise täitmiseks ei eraldata rahalisi vahendeid valla eelarvest, välja arvatud juhul, kui lepitakse eraldi kokku rajatiste finantseerimises või kulude katmises. Enne KOV eriplaneeringu vastuvõtmist tuleb Rakvere Vallavalitsusel sõlmida planeeringu realiseerimisest huvitatud isikutega haldusleping planeeringukohaste ja planeeringulahenduse elluviimiseks otseselt vajalike ning sellega funktsionaalselt seotud rajatiste väljaehitamiseks või väljaehitamise seotud kulude täielikuks või osaliseks kandmiseks.

6. Rakvere Vallavalitsusel avaldada teade KOV eriplaneeringu ja KSH algatamisest Ametlikes Teadaannetes, ajalehtedes Virumaa Teataja ja Rakvere Valla Sõnumid ning Rakvere valla veebilehel, ning informeerida PlanS § 99 lõigetes 1 ja 2 nimetatud isikuid ja asutusi KOV eriplaneeringu ja KSH algatamisest.

7. KOV eriplaneeringu ja KSH algatamise otsusega on võimalik tutvuda Rakvere valla vallamajas (aadressil Kooli 2, Sõmeru alevik, Rakvere vald, e-post: vallavalitsus@rakverevald.ee, telefon 329 5944) ning Rakvere valla veebilehel <https://www.rakverevald.ee/>.

8. Otsus jõustub teatavastegemisest.

9. Käesolevat otsust on võimalik vaidlustada esitades vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras Rakvere Vallavolikogule 30 päeva jooksul arvates päevast, millal isik vaidlustatavast otsusest või toimingust teada sai, või esitada kaebus Tartu Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Peep Vassiljev
Vallavolikogu esimees